

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

**LA ÎNCEPUT A FOST CUVÂNTUL, DAR LA SFÂRȘIT LUMEA A UITAT DE CUVINTE
 ȘI S-A NĂRUIT! (JURNAL 1)**

Prof. Dr. Nicholas DIMA¹

Introducere.

Confratele George Roca de la celălalt capăt al lumii ne-a sugerat celor care scriem să mărturisim cum ne-am „contaminat” de arta scrisului. Am răspuns cu oarecare ezitare ingeniosului apel care, am constatat ulterior, ne ajută pe toți să ne înțelegem mai bine evoluția. Mă aflu între cei care au răspuns apelului, numai că în „Taina scrisului” am menționat doar primele scrieri publicate, nu ceace am consemnat în jurnalul meu personal care a declanșat de fapt scriitorul din mine...

Anul acesta (2023) voi împlini 87 de ani și mă întreb dacă sunt tot eu cel care ținea un jurnal la vârsta de 25 de ani. Menționez că în cartea „Maratonul Vieții”, publicată la București în 2019, am deasemenea un sumar al jurnalului, dar în mare măsură diferit de cele menționate în acest eseu. Redau în continuare o seamă de gânduri și de idei selecționate din jurnal. Le-am copiat fără comentarii și cu minimă editare lingvistică din caietele pe care le-am ținut de prin 1962 până în 1968 când am plecat din țară. Le-am grupat însă oarecum tematic pentru a le acorda o anumită coerență.

Despre Caracter...

Îmi place să analizez amănuntele, dar ceace mă caracterizează e faptul că prefer sintezele. Vreau să înțeleg ansamblul. Vreau să am o privire generală. Vreau să știu de ce se întâmplă ceace se întâmplă? Mă simt bine atunci când înțeleg cauzele unei acțiuni și scopul urmărit. Lipsa înțelegerii mă dezorientează. Dacă înțeleg, îmi găsesc locul, mă încadrez și îmi fac datoria.

Uneori ni se întâmplă lucruri pe care nu le putem explica, dar se pare că fiecare eveniment își are rostul lui. Îmi amintesc de Popa Savu din Ocna Sibiului, (cu care m-am împrietenit la Aiud), Tetea, cum îi spuneam noi, care afirmă: Aș fi spus că am trăit degeaba dacă treceam nepăsător prin aceste vremuri tulburi.

¹ Prof. Dr. Nicholas DIMA, Tucson, Arizona, SUA, 10 ianuarie 2023. Articol apărut și în Revista *Bumerang*.

reclădirea mea... Toți purtăm natura primară în noi. Toți am coborât din pom, dar unii au coborât cu o zi mai devreme și s-au apucat imediat de treabă. Deci, spor la muncă indiferent de obstacole. Oricum, nu toate obstacolele nu pot fi ocolite.

Nu îmi pot imagina cum aș fi putut trăi o viață fără complicații. Mă zbat și mă frământ pentru că acesta e probabil destinul pe care mi l-am ales. Pentru el m-am născut. Mi-am trăit și continui să-mi trăiesc destinul. Și totuși, care e scopul? Există oare evoluție și progres fără finalitate? Dacă nu există scop și finalitate, acțiunile noastre sunt lipsite de sens. Către ce tindem?

Despre Vieți multiple!?

Bogdan Petriceicu Hașdeu scria că: „Destinul este suma liberilor arbitri anteriori, ceace mă duce cu gândul la reîncarnare...”. Dacă există reîncarnare, există și nemurire. Materialiștii nu acceptă spiritualitatea și nemurirea, dar fără ele viața își pierde sensul. La rândul ei, religia creștină oferă un sens logic existenței, dar respinge ideea reîncarnării. Și totuși, de unde venim, de ce venim și unde ne ducem? Există oare un început și un sfârșit? Ce înseamnă afirmația din Biblie „Ar fi fost mai bine pentru ei să nu se fi născut!?”

Cum ne explicăm și cum înțelegem nedreptatea unei singure vieți? Fără îndoială că e nevoie de mai multe trăiri ca să ne împlinim potențialul și să ajungem la un bilanț satisfăcător. Deci, o succesiune de vieți pentru perfecționarea sufletului este și posibilă și plauzibilă. De ce viața unora e atât de grea și de încercată în timp ce viața altora e privilegiată? Singura explicație acceptabilă nu poate fi decât echilibrarea trăirilor prin incarnări multiple. Altminteri ar fi inadmisibil de nedrept și Dumnezeu nu ar face așa ceva. El ne acorda tuturor șanse egale. În rest depinde de modul în care evoluăm, ne șlefui și ne perfecționăm fiecare dintre noi. Și dacă „am existat” ca suflete încă dinainte de a ne naște, cine, cum, și după ce legi decide în ce familie, în ce lume, și în ce veac să venim? Cine și cum ne decide soarta? Există ursitoare, așa cum îmi povestea bunica în copilărie? Cine sunt acele ursitoare? În ce măsură întoarcerea noastră pe pământ depinde de noi? Și am ajuns din nou la întrebări paradoxale și periculoase.

„Neînțelese sunt căile Domnului!”

Cine e Dumnezeu? Ce este dincolo de El? Și oare Dumnezeu e singur? Când ajung la aceste întrebări simt că îmi pierd și mintea și echilibrul. Și mă opresc. Datoria noastră este să luptăm să ne îmbunătățim soarta, să încercăm să fim fericiți, dar ajutându-i și pe alții să fie fericiți pentru că sufletele tuturor vor face probabil cândva un corp comun cu divinitatea.

Dumnezeu ne-a trasat soarta în linii mari, dar noi avem libertatea de a alege și de a acționa singuri. În clipita pe care o trăim aici pe pământ putem realiza infinit de mult și trebuie să realizăm. Pământul e în egală măsură și răi și iad; este un câmp de luptă între forțe contrare; între bine și rău. Acțiunile noastre sunt deci hotărâtoare aici și în acest timp limitat. De ele atârna eternitatea. (Octombrie 1964)

Convingeri și Credință

Când crezi în Dumnezeu și te rogi simți o mare ușurare, chiar dacă rugăciunea nu pare să ajute. Când nu crezi în nimic ești ca un disperat care nu-și găsește nici măcar paiul de care să se agațe să scape de înec. Când viața îți pune obstacole și te confruntă cu probleme dificile ești obligat să găsești soluții. Obstacolele pot deveni astfel șanse. Profită de ele.

Și pentru a-l completa pe Arhimede... Un corp solid scufundat pe jumătate în apă rămâne cu cealaltă jumătate la suprafață. Deci atâta timp cât mai ești la suprafață și poți respira, nu ceda! Singura bătălie pierdută este cea la care nu te prezinți.

A impune soluțiile tale altora, înseamnă a lua în mâinile tale soarta celorlalți. Părinții o pot face și uneori trebuie să o facă acest lucru cu copiii, dar nu adulții între ei. Nu impune deci altora convingerile tale. Convinge-ți semenii că soluțiile oferite de tine sunt și în favoarea lor. Fii aproape de oameni. Vorbește-le, ascultă-i, consultă-i, fă-i să te simtă aproape chiar dacă nu îi poți satisface.

Personal, am pierdut multe bătălii până cum, dar nu am pierdut războiul. Într-un mod aproape comic, am pierdut chiar și averea. Nu împlinisem vârsta de 20 de ani când am fost condamnat și în condamnare s-a stipulat și confiscarea averii personale. Noroc că nu aveam nimic. Oricum, de pe la 20 de ani am început să strâng și să adun. Am adunat însă doar în suflet pentru ca la 28 de ani tot nu am altceva decât hainele de pe mine. (1964)

Azi când privesc în urma mi se pare că de la etatea de 20 de ani până acum a trecut doar o clipă, dar judecând după tot ce s-a adunat în ea, clipă a fost mare cât eternitatea. Eram foarte tânăr și plin de energie și entuziasm; priveam cu încredere înainte, dar m-am împiedicat de destin. Consider că soarta mi-a hărăzit un rol greu și mă întreb dacă mi-am jucat bine rolul primit? Mi-am intrat oare în propriul destin, ori de fapt m-am născut în el? Și totuși dacă aș relua viața de la început nu aș ocoli nici unul din obstacolele prin care am trecut. De altfel, mă consider un fel de bun social. E datoria mea să reușesc.

Omul e ca un bulgăre aurifer din care trebuie extras aurul; e ca un cristal brut care trebuie șlefuit. Până la un punct te șlefuește societatea. De la un punct trebuie să te șlefuești singur ca să devii ceace dorești.

Frământări

Ți se pare greu? S-au obișnuit oamenii și cu socialismul! (1964) Să nu faci însă greșală să crezi în mai bine. Trăim timpuri grele și multe neazuri. S-a furat curcubeul de pe cer! Mizeria ne alterează sufletele. Învingătorii au întotdeauna dreptate. Ei definesc de fapt dreptatea după interesele lor. Pe mulți oameni nu-i inversează adevărul. Îi vor doar să arate că atitudinea lor corespunde adevărului. (Caiet nr. 10, Toamna 1964)

În politica adevărul e definit în funcție de interese. Cu tot efortul făcut pentru a înțelege și a acorda circumstanțe atenuante vremurilor noastre, nu reușesc să găsesc acele circumstanțe. Îi iert totuși pe toți cei care ne-au chinuit, dar nu merită. (În acest context consemnat: *Hienele sunt animale care dezgroapă morții și îi mănâncă de vii!?*)

Gradul de trăire e proporțional cu gradul de frământare sufletească și frământările înseamnă suferință. Ultimă consolare a celor frământați sufletește e scrisul. „Frământata” concluzie pentru scriitori. Să ne bucurăm deci că trăim! Fericirea înseamnă să-ți găsești sensul în viață și nu poate fi decât relativă; nu poate fi un scop pentru că scopurile se schimbă permanent. Deci noi nu căutăm fericire, ci echilibru. Scopul vieții e perfecționarea sufletului, ceace nu poate fi înțeles complet decât dincolo de materie. Eu rămân optimist și văd viața ca o competiție sportivă. (1965)

Ne-au trebuit sute de mii de ani să devenim oameni și doar câteva mii de ani să ne civilizăm. Și oare suntem civilizați? Oamenii se stratifica social ca într-o piramidă cu trepte. Dacă fiecare om își găsește locul cuvenit și meritat, societatea e stabilă și prosperă; fiecare om la locul lui; fiecare cu simțul valorii proprii și cu curajul răspunderii poziției pe care o ocupa. Viața poate fi frumoasă oriunde când omul își înțelege menirea și își face datoria. A se reține însă că nu există societăți ideale, dar e bine să tindem spre ele. (1965)

Comorile unui om se strâng în suflet și în conștiință. Acolo nu le poate taxa or impozita nimeni și de acolo nimeni nu le poate fura sau expropria. Pentru a emite o ipoteză și a te face ascultat trebuie că mai întâi să-ți consolidezi o platformă materială, intelectuală și în final, spirituală. (1963)

Distincția dintre materialism și idealism ne e tocmai clară. Chiar și materialistii au o doză de idealism. Unde e limita? Concepția materialistă despre viața are avantajul că poate explica rațional totul prin prisma simțurilor. Nu atinge însă dimensiunea spirituală. Materialismul excesiv duce la ateism și la o societate de junglă. Idealismul duce la spiritualitate, la întoarcere la origine, dar te poate rupe de realitate. Viața se situează undeva pe la mijloc, între bine și rău. Și de unde începe răul? De la mărul lui Adam! (Martie 1964)

Nu e bine să culegi toate roadele a ceace ai semănat. Lasă ceva și pentru alții și eventual lasă-le să le culegi... și dincolo. (Caiet nr. 10, Toamna 1964)

Noi Români

Am primit toate loviturile năvălirilor barbare. Am apărat occidentul prin simpla noastră existență la răscrucea continentelor. La adăpostul nostru și pe munca noastră s-au afirmat alte civilizații. Noi încă nu am reușit să realizăm un tip psihologic și fizic propriu neamului nostru și timpul trece. Trebuie să ne înțelegem sensul istoric; să ne cultivăm drepturile, să ne luăm soarta în propriile noastre mâini; să luptăm în mod conștient ani de zile de acum înainte pentru a învinge teamă și servitudinea din noi. Aceste lucruri să le înțeleagă în special cei care ne conduc. Competența și onestitatea ar trebui să fie trăsăturile definitorii ale conducătorilor. (1968)

În conștiința mea trăiesc toți românii. Și nu mă dau bătut pentru că m-ar muștra conștiința. Cum mi-aș putea dezamăgi confrății și strămoșii? (1967) Suntem o generație instabilă și în continuă căutare. Așa se explică de ce se acceptă atitudini și situații aproape absurde. Viteza schimbărilor și ritmul vieții ne derutează. S-ar putea să fim ultima generație care încă mai caută ceva. Mândria noastră națională e justificată de frumusețea tradițiilor, de înțelepciunea proverbelor, de realizările noastre populare, de humorul popular...

Noi avem proverbe unice în lume și un simț al humorului de neegalat. Apropo de Proverbe și de Humor: Bate proverbul cât e cald; Fă-te frate cu proverbul până treci puntea; Proverbul dulce mult aduce; Nu da proverbul din mână... Proverbul bun se cunoaște de dimineață; Cine se scoală de dimineață ajunge de proverb... și mai recent Hoț la hoț nu-și scoate ochii.

Ani de cumpănă; Ani de studii

Mă încercă o tristețe profundă. Am 28 de ani și simt deja povara vieții. Mă simt cumva învins, dar nu mă consider ratat. Trecut pe... acolo și printr-o iubire pierdută, mă simt purtat în voia sorții.

1964: Un de luptă și de formare. Un an de la despărțirea de o mare iubire; an de refacere. Cum îmi merge? Intelectual bine; Fizic bine; Sufletește „șchiopătez bine”. (Caiet nr. 10-12)

1965: An de afirmare. Facultatea merge bine. Mă pregătesc. Voi fi un profesor bun; voi face lecții libere; voi fi apropiat de elevi; voi fi prietenos, dar ferm și sever când va fi cazul.

Sfârșit de an. Am continuat să-mi completez cultura generală potrivit planurilor. Am umplut unele din golurile intelectuale pe care le aveam. Îmi propun în continuare să adâncesc cunoștințele în domeniile filozofie, filologie, logica, literatură. Îmi fă planuri și recomandări: Un bun profesor și un bun jurnalist trebuie să cunoască: Retorică, Stil de prezentare, Vocabular, Gramatica... (PS: Am început să studiez, dar nu am menționat sursele de inspirație).

Retorică înseamnă articulare corectă, elocventă, debit verbal, ton și inflexiuni adecvate; înseamnă controlul gesturilor și coordonarea cu expresia feței. Stilul se cere energic, clar și modest. Limbajul trebuie menținut simplu, elegant și ușor de înțeles. Se recomandă evitarea frazelor pompoase și a figurilor de stil inutile. În același timp, se cer gesturi sobre și sincronizate cu ideile abordate. Se impune o atitudine sinceră, iar gradația vocii să fie ascendentă. Se recomandă deasemenea un timbru calm, presărat cu mici pauze și suspansuri.

Semnificația cuvintelor:

Atenție la nuanțe și la diferențe.

Exemple: Perseverent/Ferm/Sever/Dur;

ori Ambițios/Încăpățânat/Brutal;

sau Simpatie/Empatie/Dragoste/Iubire, Pasiune/Patima/Obsesie...

Deasemenea, atenție ca limita dintre a critica, a ironiza și a insultă e foarte fină.

Despre ortografie:

Personal continui să scriu „sunt”, pentru că nu sunt de acord cu nouă linie a Academiei. Țștia trăiesc în România. Ani de zile ne-a fost frică să spunem că suntem români. Acum vor să mă facă să scriu că sunt român. Sunt convins că se va reveni la vechea scriere. (Decembrie 1965)

Lecția de gramatică (Noembrie 1967).

Se scrie: Idee, Ideea, A Crea-creez, A agreea-agreez, Acea și Aceia, Cheamă, Gheață, Trebuie, Asiduu, Perpetuu, Chintesența, Grimasă, A trăzni, A dezbate, A se răzvrăti, Cvintet, Acuarelă, A înnoda, A înnopta, A înnoi, dar și: A se îneca, A înota... Transsiberian, Peisaje, Mesaje, Personaje... Și altele: Nu fi supărat, dar fii atent, De la, Pe la, De pe, Ca și cum, De-a dreapta, De-a gata, Îmi, Îți, Îi... Gură-cască, Pierde-vară, Et caetera, Etc...

Recomandări pe care mi le fac pentru a mă forma:

Citește mult și informează-te; știrile de azi vor fi istorie mâine. Recită poezii, citește proza bună cu glasul tare. Așterne pe hârtie tot ce ți se pare deosebit... Este de fapt ceace am și făcut. (Noiembre 1967)

Introspectivă: 1966

Am împlinit 30 de ani. Când mă gândesc la toate cele prin câte am trecut, cred că am o sută de ani. Am primit toate loviturile. Uneori mă simt epuizat. Și totuși, simt ca sufletul pulsează în mine ca magmă într-un vulcan. Privesc în urmă și în mod bizar degust chiar și suferința... care își are și ea rolul ei. (1968)

Până acum am trăit aproape tot timpul numai în interior. De acuma trebuie să ies la suprafață. Trebuie să încep să scriu... articole, studii, monografii. Voi scrie din respect pentru un trecut care ne onorează și pe care l-am cunoscut și eu. Simt nevoia de a restabili valorile și de a defini și redefini conceptele. Trebuie să-mi elimin toate lacunele intelectuale. Îmi fac în continuare planuri de studii și de perfecționare.

(Citesc din jurnal și menționez):

Uraganul s-a mai potolit. Tavanul pe care îl bănuiesc undeva pe aproape nu se mai vede. Plutesc totuși fără țel și fără ideal. Nimic nu mă satisface. Parcă aș fi suspendat printr-un fir de ceva invizibil. Pendulez, dar constat că nu cad. Pentru siguranță, am prelungit firul destinului până la El. În El am un reper de neclintit. Legat de El mă simt ca și cum aș fi doar în excursie pe pământ. Uneori mă apuca totuși disperarea și mă cuprind îndoielile, dar îmi revin. Alte ori mă simt bine și uit de El. Cred însă că El nu uita nici odată de noi. Într-o zi ne vom întoarce acasă. Atunci fiecare va fi întrebat: „Ce ai făcut cu viața pe care ai primit-o?”. În El toți suntem frați și, deși pare paradoxal, fiecare dintre noi e mai apropiat de El decât oricare altul. Când am asemenea gânduri mă simt minunat în compania Lui. Trăiesc o adevărată stare de extaz. Încerc să împac filozofia cu religia și cu știința.

Preocupări existențiale: 1967

Omul este expresia vie a concepțiilor și ideilor sale. Renunți la idei și renunți la tine însuși. E preferabil să trăiești conform ideilor și idealurilor care te animă decât să renunți și să devii un cadavru moral în existența fizică. În ce mă privește nu accept, refuz nouă realitate. Nu pot renunța la concluziile la care am ajuns pentru că ar însemna recunoașterea înmormântării mele sufletești.

Dezechilibrul timpurilor noastre constă în faptul că am desființat religia și am încercat să-l îndepărtăm pe Dumnezeu din viața socială fără a-l înlocui cu altceva. Marx nu ne-a dat nici o viață mă bună și nici speranță în ceva mai bun. Și nici nu l-a putut înlocui pe Dumnezeu. Așa se explică de ce s-a renunțat (cel puțin temporar) la distrugerea Lui; pentru că nu poate fi distrus. (Noiembre 1967)

Se impune imperios să ne întoarcem la credință; la viața morală și spirituală. Oamenii conștienți simt nevoia de a se supune lui Dumnezeu pentru că nu pot înțelege imensitatea universului și adâncimea încercărilor. Cât ar fi de mari și de grave evenimentele pe care le-ai trăit ele își pierd din amploare și

intensitate odată cu trecerea timpului. Pentru alții aceleași evenimente par însă cu totul deosebite atunci când le povestești. Uneori mă sunt extrem de singur și de izolat de parcă aș trăi pe o insulă pustie. Descumpănirea de sâmbătă seara mă frământă și mă pune pe gânduri. Simt nevoia societății, a prietenilor, a unei femei pe care să o iubesc. Pentru un bărbat, femeia e ca un balsam. Pentru simțămintele pe care ți le dăruiește trebuie iertată de orice păcate. (1967)

Personal, de ani de zile simt ca trăiesc în două lumi. În viața de zi cu zi par că oricare altul. În sinea mea lăuntrică trăiesc însă în altă lume. Uneori fac efort să fiu ca toți ceilalți, dar nu reușesc. Continui să visez; continui să mă imaginez în alte universuri... și mă simt singur. (Februarie 1968)

Oamenii de azi se împart în două categorii: Cei din lumea veche trăiesc în mediul lor nostalgic și închis; Cei din lumea nouă, tinerii, își caută propriul loc în societate. Nici unii nici alții nu sunt fericiți; nici nu trăiesc și nici nu mor, doar supraviețuiesc. În mine, educația din familie, închisoarea și condițiile grele de mai târziu au cultivat un om de lume veche. Tinerețea, sănătatea, energia și mediul din jur au tins să facă din mine un om de lume nouă. Pe la mijlocul acestor tendințe, exist și eu. Sunt interesant prin structura, nefericit prin mediu, solitar prin natură, și mai ales sunt frământat. Sudura dintre cele două tendințe nu s-a produs în mine, dar reușesc să conviețuiesc între ele. Puțin mi-a trebuit să intru definitiv în una din cele două lumi. Acel „puțin” nu l-am realizat însă nici odată; fie că nu am vrut, fie că nu mi-a fost dat și deci nu se putea. Și mai cred că vârsta nu a jucat un rol determinant în viața mea, nici măcar un rol important. (Noiembrie 1967)

Marile iubiri nu se exprimă prin cuvinte; se transmit prin unde telepatice. Când pierzi o asemenea iubire îți dai seama cât de searbăda poate fi viața. Am ars ultimele scrisori ale vechii iubiri și am avut senzația că ard ceva din sufletul meu.

În lumea dezorientată de azi e mare lucru să știi ce vrei și e grav când îți dai seama că nu mai știi nici ce vrei. Fiecare dintre noi are o limită de rezistență pe care numai Dumnezeu o cunoaște. Uneori tăria noastră depinde de împrejurările în care trăim. Ca să rezisti azi trebuie să fii și curajos și puțin nebun și fiecare e puțin nebun în felul lui. Uneori mă tem de propriul meu destin, de atitudinea de fronda pe care o abordez, e adevărat însă, de cele mai multe ori o abordez numai între prieteni. Cum aș putea fi altfel? Numai atunci când vin în întâmpinarea destinului simt ca trăiesc. Am să încerc totuși să evit o reîntâlnire cu destinul și să intru din nou în vizorul codului penal. Odată e de-ajuns. (1967)

Absolvirea facultății

După cinci ani de studii am încheiat cursurile universitare. Facultatea și experiența de acolo reprezintă marile mele realizări. Ambele mi-au colorat viața. Între timp iubirea trăită a adăugat o nouă experiență vieții, dar mi-a și sfâșiat inima. Între anii 1956 când am fost arestat și 1967 când am terminat facultatea m-am zbatul ca un pește pe uscat, dar am învins. Unii oameni cărora li s-a răpit ceva în tinerețe nu mai pot recupera nici odată cece au pierdut. Eu am reușit să mă refac. De data aceasta Dumnezeu m-a ajutat. Trăiesc o stare de extaz. Cred că am deschis porțile viitorului. Închei cu succes o etapă importată a vieții și pot porni într-o nouă cursă. Am acumulat un bagaj apreciabil de cunoștințe, dar mă tem că mă așteaptă alte obstacole. Și timpurile s-au mai schimbat. Se poate respira. Eu nu sunt însă mulțumit.

În luna iulie 1967 absolvenții celor trei facultăți de Geografie din țară (București, Cluj-Napoca și Iași) suntem convocați la universitatea din Iași pentru a fi repartizați. Atmosfera tinerească și entuziasm. Teoretic repartizarea se face după media notelor. Teoretic însă, pentru că practic mediile au fost manipulate. În cazul meu, de exemplu, media celor cinci ani era aproape 9. A fost combinată însă cu nota obținută la examenul de stat. Profesorul Stoenescu, îndrumătorul tezei mele, a cerut să-mi se acorde nota zece. A sărit însă ca arșă asistenta Lupu (alogenă școlită la Moscova) și a spus răspicat „8!”. În consecință media finală a devenit 7,89. Astfel, absolvenții cu dosare de partid au fost împinși în față. Și totuși, cei cu dosare pătate ca mine, nu au mai fost exmatriculați.

Pe de altă parte, este că universitățile din Cluj și Iași au acordat studenților note mai mari decât universitatea din București. Oricum, sunt puține poziții disponibile bune și sunt luate în primele ore.

Restul absolvenților vor fi repartizați din oficiu. (Așa voi fi repartizat și eu în mod automat într-un sat din Bărăgan pe care nu l-am vizitat nici odată). Mă gândesc la ce vreau să fac. Ca profesor vreau să fiu un bun pedagog. M-ar tenta deasemenea să devin jurnalist sau scriitor. Îmi dau seama totuși este aproape imposibil. Deocamdată continui să mă bucur de noua mea reușită.

Profit de faptul că mă aflu la Iași și plec singur să vizitez mănăstirile din Moldova. Sunt de-a dreptul fascinante. Descopăr un univers pe care îl cunoșteam doar din citit și din unele filme documentare. Aflu amănunte neștiute despre alegerea locurilor, arhitectură, artă, culorile mănăstirilor; despre semnificația picturilor. De exemplu, scara văzduhului și a virtuților, ctitori și monahi; propria noastră istorie e păstrată în aceste mănăstiri.

Ultimul an în țară: 1968

Ultimele însemnări din țară:

Politica deține monopol total asupra societății. Trăim între legi, între decrete și hotărâri. Oamenii nu mai sunt persoane, ci membri ai unor categorii, bărci în derivă purtate pe valurile mării. Omul nu mai e stăpân pe soarta lui. Inițiativa particulară e monopolizată și dirijată pe culoare foarte strâmte. Totul e aplatizat. Azi nu societatea e croită pentru om, ci omul e făcut și contrăfăcut pentru noua societate. Ca să supraviețuiești, trebuie să te reneghi, să te dai după vremuri. Cât să mai rezisti și pentru ce? Viața a devenit o obligație de care ne achităm cu greu. Trăim în serviciul altora. Dacă lucrurile nu se schimbă radical, voi încerca să plec din țară. Oricum, am sorbit din toate suferințele.

Stare personală:

Am închiriat o cameră mobilată, cu baie și balcon, dar fără bucatărie. Cartierul e foarte bun, e aproape de părinți și de familie. Ar trebui să mă simt bine. Financiar mă descurc, dar lipsa de perspectiva mă deprimă. Aș fi totuși nedrept să nu recunosc. Lucrurile s-au mai îndreptat pe plan social și economic și în ultimii ani am trăit și zile pline de satisfacții tinerești. Menționez ceaiurile dansante, reuniunile studențești, excursiile la munte și la mare. Deasemenea sportul și în special echipa de rugby din cartier cu care jucăm în divizia B și pe care Romică o înregistrează în fiecare an la alt club.

Ca geograf, continui să visez totuși o călătorie în jurul lumii; o călătorie cu escale în cele mai exotice locuri și cu reportaje trimise de peste tot. (PS: Cât de naiv rămăsesem!) Altfel, am răsturnat toată traista amintirilor. Trebuie să fac ceva deosebit să o umplu la loc. (În octombrie 1968 am plecat din țară)